

Nagy Kőrös április 22. 1854.

Kedves barátom! (Különös járása a törvény, vagy az én levelimre és mindenféle irám) hanyagságomnak, hogy bár köteleztem magam németül elhatározásom vala nekem rágtón válaszolni, azt mégis csak hesek mellettem. Vagy kétszer belefoglalom, de mindig jött valaki és kiverés belőle; pedig én, ha egykétre meg nem íróm a levelet, akkor úgy vett, sokasra fejeztem be többé. Betegem is voltam, fest- és kedélybeleg, ez is végtelenül lustává tett. Aztán meg egy göschäft miatt Pesten is jártam; annak elő- és utókövetése sok időmet ellopott. Vegye pedig haragrom rád, hogy meg nem írtad (ha te küldötted) azon hordóska postá, mely mi nap a vasúton érkezett hozzám, avito nélkül, úgyhogy maig sem tudom, kitől? Ez nem szép tréfa volt tőled, vagy tőletek... az ilyen áldjon meg érte.

Tudalmi hírtokról szeretnél velem beszélni... ha én ismét nem rándultál fel, pedig most hiszvektor, beszélhetünk volna akár mennyit. Egyébiránt én most Pesten voltam — 24 házig — nem tudok többet, mint te. Egy pár regényem van ott, ki is novellák, regények, versek, táncok, szerelmi a napok, a néplapok és könyvek ötvény, igéri a nagy díj és kerék a magyarok, táncok. Denique, megfog, munk, oxen, és megromoltunk.

Kérdéseidre, mennyire a tük hely engedni, (salán már későn is) kimerítőleg akarok válaszolni. 1.) Azon 3 árkusos leírásot mi is kapunk volt. Egyeketiünk neki mindenben megfelelmi, kivéve a censurát, mely későbbre van fentartva, de az is megajánlottuk.

2. Az algyunatim — a felével tulajdonképp csak egy, többnyire mindenikben ugyanazon a,

nások, hasonló fizetéssel tanítanak; a tanárszót en-
gyütt tartják, nem is nevezük meg külön az
al- és felső gimnáziumot: csak 8 országnál nagy gym-
náziumot ismerünk.

3. A tanártestvér az algymnáziumban is
teljesen alkalmazkodik; emelje föl egy országban
annyi tanár, a hány tudomány, kivéve ha néhol
(mint a latin nyelvűök) pótlólag valaki a saját
nyelve mellett más is taníthat. Így pl. a magyar nyelvű
országban keresztesül) egy tanárra fók levén, a fennmar-
vanti mennyiséget tanítja a természettan professzora,
mert neki még kevesebb országon van 17-vel, mennyit
valunk hetenkint egy tanár ad. A Historia egyre
fók, pótlólag mások, — de minthogy 2. tanár is meg-
el nem foglalt, mindenkit tanít még latinul is.
Ez magyar nyelvet csak a felsőbb osztályokban
tanítanak, pótlólag latin órákkal s egy további
kivétel, ha valaki főszakmája el nem foglalt egy-
re, pótlólag valami mással, a mihez ért; ha per-
dig főszakmája egynek fók volna, pótlólag más,
ki ért akkor. De a tanártestvér az egész iskolát
átjárja, s kiki legjobbat főszakmájából tanít,
különböző országokban.

4. Az értékes jegyzőkönyvre latin, felküldjük
minden közeget.

5. Az igazgató maga is közlekedik a tanhatóság-
gal, de nevezetesebb tárgyakat a választmányával köz-
löl, s ilyenkor a választmány, ha jönnek tájé-
koztatásért a hatósággal. Az igazgató, a
jó egyeztetés végett, minden felületről jött rendelkezé-
ket köztömi fókot időre a választmány-
nyal, sőt a Conferensia jegyzőkönyvét is be-
mutatja neki; kivétel a választmány közvele-
tése csak az kerültesít ki, hol az, mind
Lombia felett, a csekélyebb fontosági tárgyak
folyamát, közlekedése által akadályozna.

E dualizmus egy kisse furcsa, de nem lehetett más, képen kívülről, hogy a kecske is jóllakjék sz. Ha egykor nyitvánosak lennének, ne félj, majd utba igazolnánk, hogy akarva sem tevéthettek el. Mindent meghagynak körülírni, a legrejtettebben, egész az iskolapadig és fogadásokig.

Önéletrajomban egy tettem, mivel János a posztal: semmit hozzá nem tettem, belőle el nem vettem, Elő írtam elhallgattam azt, a mit nem kérdeztél, s. i. az irodalmi működés; ma, sőt ebben megvallottam oly nyitvan, hogy megdicsőít, leh. ért. Ma egy leirat, mely nyitvágra, s kisebb kiből elnévése ígéréseivel, költ. fel: én annal eleget tettem. Tanácsolni nem akarok e részen, mert kiki tudja saját körülményeit: de feltö, hogy ha az ember nyitvan magán, mai forrásból szinte meglátják, s én tovább, mint valami költőjeget ballás.

Iskoláinknak programja még nincs, mert a bevet. osztály próba program csak az év végén adatik ki. Majd akkor elküldöm. Itte. Leszünk már 2 év óta 600 ft; de erre azt mondja Mikulás hogy kevés: mi pedig érteünk, hogy igen kevés, ebben a drága bérsben. — Semmi az, mit iskolánk általánól, költőidre felelhettem, ez is jobban el lehetett volna végezni jóval, Ha az a Mikulás oly távol nem esnék ide s a költőidre ismét csak teljesen nem hiányos, vanak. Azt azonban elhiszem, hogy hiányzik a hervos orrom gerendárum, a gerendák hervosa, valad úgy, mint nálam. Kicsin mult, hogy mufé hívésékor fel nem rándultam, per ki, Miklós, hol, de a munkájór csak 8-an lenn, kevesebb, tettem az időt. Miklós tem ismét vagy 2 hón ap óta, nem tudom, mi baja.

Külsőben családrom egyenesen, költőidnek. Hári körülményeim a szokott részen, magam per dig annyira rittem az eparki nyugalmat, hogy már most nem is dolgozom, bárcara et öles publicatión.

öknak, „C-iró albumának,“ Hely kirívónak 82.
mellyekben se hírem, se tanácsom nem volt.

Ísten áldjon meg, és a Lőrsim és irg'
gyakrabban, mint eddig, mert számára
leveled gúnyos kevéseinek, most egyszer se
voltál adni a valakival. Heller

Barátod
Heller

